

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลัก
ประโยชน์สูงสุดของเด็กในระบบกฎหมายไทย

**The Protection of Welfare of the Child Subjected to Domestic Violence Under
The Best Interest of The Child Principle in Thailand's Legal System**

ศุภกร ชมศิริ (Supakorn Chomsiri)

อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

The Lecturer from Law Program, The Faculty of Humanities and Social Sciences,

Valaya Alongkorn Rajabhat University

E-mail: supakorn@vru.ac.th

Received: 2 June 2022

Revised: 19 August 2022

Accepted: 16 September 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความรุนแรงในครอบครัวโดยให้โอกาสผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและป้องกันการกระทำซ้ำ ทั้งนี้ตามมาตรา 22 ของกฎหมายได้กำหนดให้มีการดำเนินการในการคุ้มครองสวัสดิภาพเพื่อทำให้คนในครอบครัวปลอดภัย มีความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว อีกทั้งในมาตรา 29 ได้กำหนดให้มีมาตรการที่ใช้สำหรับการยับยั้งความรุนแรงในครอบครัว และให้มีการบำบัดฟื้นฟูการเสพติดต่างๆ และมีการเข้ารับคำปรึกษาทางจิตวิทยาแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่ให้ทำซ้ำ อย่างไรก็ตาม การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มาตรา 27 ตามกฎหมายนี้ให้ยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยหลักเกณฑ์การนำหลักการข้างต้นไปใช้ต้องให้ความสำคัญกับเด็กมากที่สุดและให้ความสำคัญกับเด็กเป็นลำดับแรก ในขณะที่หลักการที่มีเป้าหมายให้เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับสิทธิเด็ก ดังนั้น บทความนี้จึงได้ทำการศึกษาใน 4 ประเด็นหลักประกอบด้วย 1. หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 2. พัฒนาการเด็ก 3. ความรุนแรงในครอบครัวที่

สุกกร ชมศิริ

กระทำต่อเด็ก และ 4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กก่อนวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการให้แก้ไขผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเพื่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว นอกจากนี้ ความเข้าใจว่าเรื่องพัฒนาการเด็กและตัวชี้วัดพัฒนาการเด็กที่เป็นรูปธรรม การจำแนกบุคคลในครอบครัวด้วยความสำคัญของบุคคลดังกล่าวต่อพัฒนาการเด็กทำให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: เด็ก, ประโยชน์สูงสุดของเด็ก, ความรุนแรงในครอบครัว, การฟื้นฟูผู้กระทำผิด

Abstract

This article aims to study the effectiveness of Promotion of Development and Protection of Family Institution Act, B.E. 2562 (2019) on protecting the welfare of the child subjected to domestic violence under the best interests of child. The purpose of this law is to reduce domestic violence by giving domestic violence offender the opportunity to undergo rehabilitation process to preventing repeat the same offences. In addition, the law suggests that the welfare protections under Article 22 will be taken to keep family members safe and promote a good relationship in the family. Moreover, Article 29 provides external control measures to deterioration of domestic violence and self-control measures for domestic violence offenders to undergo rehabilitation for various addiction symptoms and to receive psychological counseling to restore domestic violence offenders to be mental healthy person. On the other hand, Article 27 of the same law states that protecting the welfare of the subjected to domestic violence must apply the best interests of the child principle thus the paramount consideration and A primacy consideration is adopted when apply the principle. What is more, the rights of the child must be delivered to all children including children subjected to domestic violence. As a result, these four main points are examined: 1. The best interest of the child principle 2. Child development 3. Domestic violence against children and 4. The laws related to protection of welfare of the child subjected to domestic violence in Thailand.

The finding of this article suggested protecting children's welfare subjected to domestic violence under the best interests of the child principle must consider the rights of the child before the objectives of the law which gives domestic violence offender the opportunity to accessing rehabilitation process to preventing repeat the same prohibition. In addition, the understanding of child development including its

concrete indicators and classifying different relationship between the child and family members base on necessity to child development will result in increasing effectiveness of the law.

Keywords: Child, Best Interest of the Child, Domestic Violence, Rehabilitation of the offender

บทนำ

เมื่อพ่อแม่มีความเครียดเกิดขึ้น ปริมาณสารโดปามีน (Dopamine) จะไหลไปทั่วสมองส่วนหน้า (Prefrontal cortex) ส่งผลให้ระบบคิดเสียหายและความสามารถในการควบคุมยับยั้งตัวเองของพ่อแม่ลดลง จนบางครั้งเกิดเป็นความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ในขณะที่เดียวกันปรากฏการณ์นี้ก็เกิดขึ้นในสมองเด็กด้วย เพราะเด็กมีความเครียดจากการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของพ่อแม่ (Domestic Violence) ทำให้เด็กควบคุมตัวเอง (Self-control) ได้น้อยลงกลายเป็นเด็กดื้อในสายตาพ่อแม่และทำให้พ่อแม่เครียด ท้ายที่สุดกลายเป็นวงจรความเลวร้ายในครอบครัว ซึ่งหากเด็กอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวซ้ำๆ ต่อเนื่อง เด็กจะมีความสามารถในการควบคุมตนเองน้อยเมื่อเทียบกับเด็กไม่มีความเครียด เมื่อเด็กเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ เขาจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพไม่ดี ใช้สารเสพติด รายได้น้อยกว่าคนที่ควบคุมตนเองดีกว่า ประกอบอาชญากรรมมากกว่าคนที่ควบคุมตนเองดีกว่า และมีความสุขในชีวิตน้อย ดังนั้นการทำให้เด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีความสามารถในการควบคุมตนเองจึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับชีวิตเด็ก โดยครอบครัวต้องไม่ทำให้เด็กเครียดเพราะความรุนแรงในครอบครัวอีก และเด็กต้องได้รับการเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ที่ไม่เครียด และควบคุมตนเองได้ดีขึ้น (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ก, หน้า 179, 187)

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความรุนแรงในครอบครัวโดยให้โอกาสผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัว และยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ ทั้งนี้มาตรา 22 ได้กำหนดการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเพื่อทำให้บุคคลในครอบครัวได้รับความปลอดภัย เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ส่วนมาตรการป้องกันและแก้ไขการกระทำความรุนแรงในครอบครัวซ้ำ มาตรา 29 มีหลายมาตรการ เช่น ให้ผู้กระทำความผิดพบเจ้าหน้าที่ ห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเสพยาหรือสารเสพติดใดๆ และให้เข้ารับบำบัดฟื้นฟูอาการติดยา การพนัน เป็นต้น เพราะจะทำให้คนนั้นควบคุมตนเองด้วยตัวเอง

สำหรับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มาตรา 27 กฎหมายฉบับดังกล่าวได้วางหลักให้คำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กนี้ต้องพิจารณาใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ 1. หลักเกณฑ์การนำหลักประโยชน์สูงสุดไปใช้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กในฐานะประธานแห่งสิทธิ (Subject) และ 2. สิทธิเด็ก คือ สิ่งที่เด็กต้องได้รับจากผู้ปฏิบัติต่อเด็กไม่

สุกกร ชมศิริ

ว่าเด็กอยู่ในบริบทใด ด้วยเหตุข้างต้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กต่อกฎหมายนี้ และประเมินประสิทธิภาพของกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ทั้งนี้บทความนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนประกอบด้วย 1. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำจากความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 2. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว พ.ศ. 2562 และ 3. บทวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

1. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

เนื้อหาส่วนแรกของบทความจะศึกษาหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเพื่อนำมาใช้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำจากความรุนแรงในครอบครัวซึ่งเนื้อหาส่วนนี้แยกย่อยออกเป็น 3 ส่วนประกอบไปด้วย 1. หลักประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก 2. พัฒนาการเด็ก 3. ความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก และการแก้ไขผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

1.1 หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

เนื้อหาส่วนนี้จะกล่าวถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กตั้งแต่ 1. ที่มาของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 2. ความหมายของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 3. การนำหลักประโยชน์สูงสุดมาใช้คุ้มครองเด็ก 4. สิทธิเด็ก

1.1.1 ที่มาของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กได้เริ่มพัฒนาในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ช่วงหลักดังนี้ ยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม ในปี ค.ศ. 1660 อังกฤษได้ออกกฎหมายว่าด้วยการยกเลิกการเลี้ยง (Tenure Abolition Act) โดยอ้างเหตุผลเรื่อง “ประโยชน์ทารกเป็นสำคัญ” (Benefit of the Infant) เพื่อยกเว้นหลักกฎหมายอังกฤษซึ่งได้รับอิทธิพลจากกฎหมายโรมันที่ให้ถือว่าบุตรเป็นสมบัติ (Object) ของบิดา ดังนั้น เมื่อกฎหมายใหม่ประกาศใช้ และข้อเท็จจริงปรากฏว่าบิดาไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ หรือบิดาได้เสียชีวิตไปแล้ว ศาลอังกฤษสามารถยกเลิกอำนาจปกครองของบิดาได้ ต่อมาในปี ค.ศ. 1744 คดี Blisset’s ศาลพิพากษาว่าหลักเพิ่มว่า แม้สิทธิของบิดาในบุตรซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ของเด็ก ศาลให้ถ้อยประโยชน์ของเด็กเป็นที่หนึ่งและสิทธิของบิดามาเป็นที่สอง (Priority) ดังนั้น ศาลจึงพิพากษาให้มารดาเป็นผู้มีอำนาจปกครองบุตรแทนบิดาผู้ล้มละลายจนเลี้ยงดูครอบครัวและบุตรต่อไปไม่ได้ ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมและรัฐสวัสดิการ ในศตวรรษที่ 19 เมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมซึ่งสตรีมีบทบาทในสังคมและความรู้ด้านจิตวิทยาเพิ่มมากขึ้น กฎหมายว่าด้วยอำนาจปกครองเด็กจึงได้รับการพัฒนาให้เป็นอำนาจร่วมระหว่างบิดาและมารดา และในยุคแนวคิดรัฐสวัสดิการซึ่งสภาพสังคมเปลี่ยนมีอัตราการหย่าร้างสูง ศาลในประเทศอังกฤษได้ปรับขอบเขตการปรับใช้กฎหมายให้มีขอบเขตกว้างมากขึ้น โดยในการ

พิจารณาคดีทุกคดีที่เกี่ยวกับเด็กต้องใช้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กซึ่งต้องคำนึงถึงเด็กก่อนปัจจัยอื่นๆ ในคดี หรือถือว่าเป็นประธานแห่งคดี (Subject) ต่อมาหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยเด็กของอังกฤษ (Children Act 1989) และใช้คำว่า “สวัสดิภาพของเด็ก” (Welfare of the Child) เพื่อสื่อความหมายอย่างเดียวกัน (รินทร์ลภัส ขาวสิทธิวงษ์, 2559, หน้า 14)

การพัฒนาหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กนอกจากได้รับการพัฒนาภายในรัฐยังได้รับการพัฒนาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย โดยปี ค.ศ. 1924 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กได้วางหลักให้ผู้ใหญ่เป็นผู้มีความรับผิดชอบจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก และในปี ค.ศ. 1959 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กจึงได้ใช้คำว่า “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” เป็นครั้งแรก และวางหลักให้ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด (Paramount Consideration) ต่อมาในปี ค.ศ. 1989 รัฐบาลสังคมนิยมโปแลนด์ประเทศได้ผลักดันในเวทีสหประชาชาติให้มีกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิเด็กที่มีผลผูกพันรัฐ และผลการผลักดันได้มีการเปลี่ยนแปลงจาก “ปฏิญญา” เป็น “อนุสัญญา” ซึ่งมีผลผูกพันรัฐสมาชิกตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 1990 และในปัจจุบันมีรัฐสมาชิกภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวจำนวน 193 ประเทศ โดยใจความสำคัญของอนุสัญญาให้ถือว่าเด็กเป็นผู้ทรงสิทธิและมีฐานะเป็นประธานแห่งสิทธิ นอกจากนี้ยังมีหลักการอีก 2 หลักการกล่าวคือ 1. สิทธิเด็กเป็นสิทธิติดตัวตั้งแต่เกิด (Inherent Rights) ดังนั้น ผู้ใดจะจำกัดสิทธิหรือละเมิดสิทธิมิได้และ 2. ได้วางหลักให้ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรก (Primary Consideration) (รินทร์ลภัส ขาวสิทธิวงษ์, 2559, หน้า 14)

1.1.2 ความหมายของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ได้วางหลัก ประโยชน์สูงสุดของเด็ก ในมาตรา 3 ข้อ 1 ว่า “การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก จะต้องคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กมาเป็นลำดับแรก” (Primary Consideration) แต่เนื้อหาของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กมิได้กำหนดนิยามไว้เฉพาะ หรือไม่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น ในส่วนเนื้อหาของกฎหมายจึงเป็นส่วนใหญ่ที่เปิดกว้างและยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทผู้คน เวลา สถานที่ และวัฒนธรรมของรัฐภาคีสมาชิกแต่ละประเทศ (Beshir, 2012, p. 3)

เมื่อไม่มีนิยามของคำว่าประโยชน์สูงสุดของเด็กที่ชัดเจนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเปิดโอกาสจึงมีนักวิชาการด้านกฎหมายและนักจิตวิทยาให้คำจำกัดความแก่คำว่า ประโยชน์สูงสุดของเด็ก ซึ่งรินทร์ลภัส ขาวสิทธิวงษ์ (2559, หน้า 18) และมาดาลักษณ์ เสรมธากุล (2562ก, หน้า 259-260) ผู้เป็นนักกฎหมายเห็นตรงกันว่า คำนิยามของนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีความหมายกว้าง

อย่างไรก็ดี สมภาร พรหมทา (2018, หน้า 147-187) เห็นว่า ประโยชน์ต้องเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรมและสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสจึงจะประเมินหรือเลือกสิ่งที่มีประโยชน์มากกว่าได้ ดังนั้น

ศุภกร ชมศิริ

เมื่อประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2563, หน้า 3) ให้ความเห็นว่า จิตวิทยามีใช้เรื่องจิตใจเท่านั้น แต่ในปัจจุบันจิตวิทยาเป็นการศึกษาในหลายเรื่องตั้งแต่ สมอง เส้นประสาท และเรื่องทางชีววิทยา ซึ่งเป็นการศึกษาที่อธิบายได้ด้วยหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจประโยชน์สูงสุดของเด็กผ่านจิตวิทยาจะช่วยให้ นักกฎหมายวินิจฉัยประโยชน์สูงสุดของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.1.3 การนำหลักประโยชน์สูงสุดมาใช้คุ้มครองเด็ก

การปรับใช้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กมีหลักการการนำไปใช้ในบริบทต่างๆ รวม 2 หลัก คือ 1. หลักสิ่งที่สำคัญที่สุด (The Paramount Consideration) และ 2. สิ่งที่มาเป็นลำดับแรก (A Primary Consideration) โดยทั้งสองหลักการนำไปใช้นี้ได้สรุปสาระสำคัญมาจากจากปญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 และ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 เรียงตามลำดับ ทั้งนี้แม้หลักการการนำหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กไปใช้จะเกิดจากกฎหมายต่างฉบับกัน แต่กฎหมายฉบับหลังไม่ได้ยกเลิกกฎหมายที่ปรากฏในฉบับก่อน โดยทั้งสองหลักการสามารถปรับใช้ทั้งสองหลักในคราวเดียวกันได้โดยไม่ขัดกัน (มาดาลักษณ์ เสริมชากุล, 2562ข, หน้า 650-653)

1.1.4 สิทธิเด็ก

การคุ้มครองสิทธิเด็กอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ได้กำหนดเนื้อหาของหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กไว้อย่างกว้างๆ เนื่องจากต้องการให้แต่ละประเทศนำไปใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม สิทธิเด็ก (Rights of the Child) แบ่งได้เป็น 4 ประการดังนี้ (มาดาลักษณ์ เสริมชากุล, 2562ข, หน้า 629-630) ประการแรก สิทธิในการมีชีวิตและอยู่รอด (Right of Survival) สิทธิของเด็กในการมีชีวิตเป็นสิทธิที่เด็กจะได้รับสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่รอด และได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องพัฒนาการเด็กไม่ว่าจะเป็นทางกาย จิตใจ และความคิดโดยสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการมีชีวิตของเด็กอาจจะเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และความเป็นพลเมืองของรัฐ ประการต่อมา สิทธิในการได้รับความคุ้มครอง (Right of Protection) สิทธิในการได้รับความคุ้มครอง เป็นสิทธิที่เด็กจะมีความปลอดภัยจากสิ่งที่เป็นภัยหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการมีชีวิตของเด็กและพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก โดยเป็นการปกป้องคุ้มครองเพื่อไม่ทำให้พัฒนาการด้านต่างๆ ประการที่สาม สิทธิในการพัฒนา (Right of Development) สิทธิในการพัฒนาของเด็กนั้น เด็กต้องมีสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญาให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน อีกทั้งการพัฒนาด้านศีลธรรม และสังคมที่เห็นคุณค่าของสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของตนเองและผู้อื่น โดยมีความเคารพต่อตนเอง มนุษย์ผู้อื่น สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ภาษา ตลอดจนค่านิยมอื่นๆ ที่มีความแตกต่างกัน ประการสุดท้าย สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation) เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความคิด ศาสนา หรือมโนธรรม ดังนั้น ความเห็นต้องได้รับการยอมรับ อีกทั้งความคิดเห็นของเด็กนั้นคุณค่าและน้ำหนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุและวุฒิภาวะของเด็ก นอกจากนี้เด็กมีสิทธิที่จะรับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางการสื่อสารทุกประเภท ทุกรูปแบบ

1.2 พัฒนาการเด็ก

เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Right to Development) ดังนั้น ความเข้าใจพัฒนาการเด็กที่วัดได้เป็นเรื่องจำเป็นต่อการทำให้เด็กได้รับสิทธิ โดยพัฒนาการเด็กมีเรื่องสำคัญ 4 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1. หลักการของพัฒนาการเด็ก 2. หน้าที่ตามช่วงวัยของเด็ก 3. พัฒนาการด้านความคิด และ 4. พัฒนาการของสมอง

1.2.1 หลักการพื้นฐานของพัฒนาการเด็ก

หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กมี 3 ประการ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2563, หน้า 122-125) ประกอบด้วย ประการแรก หลักพัฒนาตามลำดับขั้น (Epigenesis) ที่ค้นพบโดยฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) มีใจความว่า พัฒนาการเด็กมีการพัฒนาเป็นขั้นๆ คล้ายพีระมิดที่หากรากฐานแข็งแรงจะขึ้นไปก็สร้างได้ง่ายขึ้นเป็นลำดับขั้น และพัฒนาการติดขัดได้ (Fixation) หรือ พัฒนาการถดถอยได้ (Regression) ประการที่สอง หลักเวลาวิกฤต (Critical Period) ที่หมายความว่า พัฒนาการเด็กมีเวลาจำเพาะในแต่ละช่วงเวลา ที่หากล่วงเวลาจะหวนกลับมาแก้ไขไม่ได้ หรือมีความยุ่งยากซับซ้อนเป็นลำดับไปเรื่อยๆ และ ประการสุดท้าย หลักหน้าที่ของช่วงชีวิต ทั้งนี้ อิริค อิริคสัน (Erik Erickson) ผู้คิดค้นกล่าวว่า แต่ละช่วงวัยของชีวิตมีหน้าที่ (Function) ที่จะต้องทำให้สำเร็จชีวิตจึงจะไปต่อได้ หากช่วงวัยใดทำหน้าที่ไม่สำเร็จมักจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น

1.2.2 หน้าที่ตามช่วงวัยของเด็ก

หน้าที่ตามช่วงวัยของเด็กตามแนวคิดของอิริคสัน (Weeks, 2014, pp. 16-17) มีรายละเอียดดังนี้ 1. วัยทารกอายุตั้งแต่ 0-12 เดือนมีหน้าที่ไว้วางใจต่อสิ่งแวดล้อม หากทำหน้าที่ไม่สำเร็จจะไม่ไว้วางใจสิ่งแวดล้อมและไม่สำรวจสิ่งรอบๆ ตัว (Trust vs. Distrust) 2. วัยเด็กเล็กซึ่งมีอายุระหว่าง 1 – 3 ขวบมีหน้าที่ทำอะไรด้วยตนเองเป็นครั้งแรกซึ่งเป็นความสามารถที่เกิดขึ้นมาเองโดยไม่มีใครสอน เช่น การเดิน หากทำหน้าที่ไม่สำเร็จจะสงสัยในการมีอยู่ของตัวเอง เช่น รู้สึกว่าตนไม่น่าเกิดมา ชีวิตไม่ใช่ของเรา (Autonomy vs. Shame & Doubt) 3. ช่วงวัยเด็กอนุบาลอายุ 3 – 6 ขวบมีหน้าที่ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ในทางตรงข้ามหากทำหน้าที่ไม่สำเร็จ เด็กจะรู้สึกผิดในสิ่งที่ตนเองทำลงไป หรือรู้สึกว่าทำอะไรก็ไม่ได้ (Initiative vs. Guilt) 4. ช่วงวัยประถมมีระยะเวลา 6 ปีระหว่าง 7-12 ปี เด็กมีหน้าที่พัฒนาความสามารถของตนเองเพื่อแข่งขันกับเพื่อน การประนีประนอม และร่วมมือกับเพื่อน แต่ถ้าไม่สามารถความสามารถของตนเองได้หรือไม่มีจุดเด่นที่ได้รับการยอมรับจะรู้สึกมีปมด้อย (Industry vs. Inferiority) และ 5. ช่วงวัยรุ่นซึ่งมีอายุระหว่าง 12-18 ปี เด็กจะมีหน้าที่ค้นหาความหมายของชีวิตและสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง หากทำหน้าที่ในขั้นตอนนี้ไม่สำเร็จจะสับสนว่าตนเองควรอยู่ตรงไหนในสังคม และมีบุคลิกแบบใด (Identity vs. Role Confusion)

1.2.3 พัฒนาการด้านความคิด

ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) เสนอแนวคิดที่ว่า พัฒนาการด้านความคิดแบ่งเป็นสามระยะหลัก เป็น ความคิดเชิงเวทมนต์ ความคิดแบบรูปธรรม และความคิดแบบนามธรรม โดยความคิดเชิงเวทมนต์มี ขั้นตอนย่อยหนึ่งเรียกว่า เห็นตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) หรือตัวเองมีอำนาจที่จะนับตัวเองว่าเป็นต้นกำเนิดของทุกสิ่งหรือเป็นศูนย์กลางของอำนาจ (Weeks, 2014, pp. 16-17, 20-21, 28-29) ดังนั้น เมื่ออะไรที่ดีเกิดขึ้นสิ่งนั้นเด็กเป็นเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามเด็กเล็กถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัว เช่น แม่ทำร้าย พ่อดุด่า พ่อแม่ทะเลาะกัน เด็กจะคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุเพราะตัวตัวเองที่ไม่ดีเอง ซึ่งอาจจะทำให้เด็กมีอารมณ์เศร้าและเป็นโรคซึมเศร้าได้ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2560, หน้า 68-69) ดังนั้น การป้องกันไม่ได้ให้คิดว่าตนเองไม่ดีเนื่องจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นสิทธิของเด็กที่จะได้รับการปกป้อง (Right to Protection)

1.2.4 พัฒนาการด้านสมอง

การพัฒนาสมองที่ถูกต้องทำให้เด็กมีสมองที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการพัฒนาให้เด็กมีสมองที่ดีเป็นสิทธิในการพัฒนา (Right to Development) โดยการศึกษาเรื่องสมองมีเรื่องที่ต้องพิจารณา 2 ประการ คือ 1. ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสมอง และ 2. ความสามารถของสมองที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีรายละเอียดดังนี้ ประการแรก โครงสร้างสมองของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปตามวัย และเมื่อสิ้นสุดวัยรุ่นโครงสร้างสมองจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ โดยเมื่อมนุษย์แรกเกิดมีเซลล์สมองประมาณ 100,000 ล้านเซลล์ หลังจากนั้นจะเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงในสมองที่สำคัญต่อมนุษย์ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก การเพิ่มขึ้นของจุดเชื่อมต่อเส้นประสาท (Synapses) จนเป็นเครือข่ายของเส้นประสาทที่มีความสลับซับซ้อนเกิดขึ้นหลายจุดซึ่งสิ้นสุดเมื่อ 6-8 ปี ขั้นตอนที่สอง กระบวนการตัดแต่งเส้นเครือข่ายประสาทที่ไม่ใช่ออกไป (Synaptic pruning) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่าง 9-15 ปี ขั้นตอนสุดท้าย กระบวนการเพิ่มปลอกไมอีลินที่หุ้มเส้นประสาทที่เหลือจากกระบวนการพรวนนิ่งซึ่งทำให้เกิดความเร็วในการประมวลผลของสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ก่อนตัดสินใจใดๆ เป็นกระบวนการระหว่าง 20-25 ปี (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561, หน้า 16-22, 96-105) หากโครงสร้างสมองส่วนที่จำเป็นต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่ได้รับการพัฒนาในช่วงเวลาวิกฤตข้างต้น มนุษย์ก็จะมีโครงสร้างสมองทางกายภาพที่จะรองรับการทำงานคุณภาพชีวิตที่ดีได้อีกต่อไป ประการที่สอง สมองที่เกี่ยวข้องกับ (Executive Function: EF) หรือความสามารถของสมองที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพชีวิตที่ดีประกอบด้วย 1. ความจำใช้งาน (Working Memory) 2. การควบคุมตนเองด้วยตนเอง (Self-Control) หรือ ความสามารถในการยับยั้ง (Inhibition Control) และ 3. ความคิดยืดหยุ่น หากสมองมีองค์ประกอบ 3 เรื่องนี้ชีวิตจะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ทั้งนี้การศึกษาเรื่อง EF พบว่า คนป่วยที่มีความบกพร่องของ EF (EF Disorder) มักจะ เห็นแก่ตัว ไร้ศีลธรรม แยกตัว ต่อต้านสังคม เปลี่ยนงานบ่อย ดูแลการเงินไม่ได้ จัดการเงินไม่ได้ สร้างหนี้ต่อเนื่อง เกะพ้อแม่หรือคู่สมรสไม่ยอมปล่อยเลี้ยงลูกไม่ได้ ก่ออาชญากรรม หรือหากินเองไม่ได้ และคุณภาพชีวิตไม่ดีที่สุดในที่สุด ในทางตรงกันข้ามงานวิจัย

ของ Jones, Greenberg and Crowley (2015) ที่ศึกษาความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self-Control) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ EF พบว่าเด็กที่มีความสามารถด้านความคุมตนเองดีกว่าจะส่งผลให้ในวัยผู้ใหญ่กลุ่มคนเหล่านั้น มีสุขภาพร่างกายดี ไม่มีปัญหาการใช้สารเสพติด ไม่มีปัญหาการเงิน ไม่มีปัญหาการก่ออาชญากรรม มีสุขภาพจิตดี มีอัตราการจ้างงานดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่า (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ข, หน้า 44, 91-92)

1.3 ความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็กและการแก้ไขผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

เนื้อหาส่วนนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการเด็กกับแม่และโครงสร้างครอบครัว โดยมีสาระสำคัญ 5 ประการประกอบด้วย 1. พัฒนาการเด็กกับแม่และโครงสร้างครอบครัว 2. การกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กและผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก 3. ประเภทความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก 4. สาเหตุที่พ่อแม่ทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็ก และ 4. การป้องกันและแก้ความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

1.3.1 พัฒนาการเด็กกับแม่และโครงสร้างครอบครัว

เด็กต้องการแทรกแซงจากแม่ เด็กจึงได้รับการพัฒนาให้เด็กทำหน้าที่ทางจิตวิทยา (Function) ได้สำเร็จ โดยเป็นคำแทนคนที่เป็นเสาหลักหลักแห่งพัฒนาการให้กับเด็ก และมีสายสัมพันธ์ (Attachment) กับเด็ก โดยปกป้อง เลี้ยงดูให้เติบโตจนกว่าจะแยกตัวเป็นอิสระจากแม่เมื่อเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้ความจริงคนทำหน้าที่แม่อาจจะเป็น พ่อ ยาย ย่า พี่เลี้ยง พี่ก็ได้ (Weeks, 2014, pp. 14-15) นอกจากนี้แม้ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกสำคัญต่อพัฒนาการเด็ก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสามี - ภรรยา (Intimacy) ที่ดี หรือ โครงสร้างครอบครัว (Family Structure) ที่ดีกว่าคือคู่ชีวิตรักกันมีสำคัญกับพัฒนาการเด็กมากกว่า (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ข, หน้า 15-39) ดังนั้น ในครอบครัวอาจจะมีบุคคลอาจจะมีคนที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กโดยตรงแบบแม่ และมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กโดยอ้อมแบบคนในโครงสร้างครอบครัว

1.3.2 การกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กและผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก

ความรุนแรงในครอบครัวจากพ่อแม่ที่กระทำต่อเด็กโดยตรงส่งผลต่อการทำหน้าที่ตามของช่วงของเด็ก และส่งผลต่อสมองส่วนควบคุมตนเอง โดยการที่พ่อแม่ใช้อำนาจควบคุมเด็กด้วย การทำร้ายด้วยวาจา ทำร้ายร่างกาย ที่มีลักษณะต่อเนื่องสร้างความบอบช้ำต่อความรู้สึกเด็ก (Guilt) หรือหากรุนแรงขึ้นจะทำให้เกิดความสงสัยในการมีอยู่ของตัวตน (Doubted) (ชูชาน พอร์เวิร์ด, 2565, หน้า 60) นอกจากนี้ความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็กโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น พ่อแม่ทะเลาะกัน ทำให้เด็กมีความเครียด และผลของความเครียดจะทำให้สารโดปามีน (Dopamine) ไหลเข้าท่วมสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ส่งผลให้ระบบคิดเสียหยาและความสามารถในการควบคุมตนเองเสียหยา และเมื่อเด็กเป็นผู้ใหญ่ก่อให้เกิด

ผลเสียต่อความสามารถในการทำงานและการหารายได้ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ก, หน้า 179, 187) อย่างไรก็ดี การกระทำของพ่อแม่บางอย่างเพียงครั้งเดียวก็สร้างผลร้ายทางความอารมณ์ความรู้สึกลูกได้อย่างร้ายแรง (ซูซาน พอร์เวิร์ด, 2565, หน้า 21-22, 35-36)

1.3.3 ประเภทความรุนแรงในครอบครัวที่ทำต่อเด็ก

การกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมักจะปรากฏใน 3 รูปแบบ (ซูซาน พอร์เวิร์ด, 2565, หน้า 112-131, 155-180, 131-141) รูปแบบแรก การใช้คำพูดที่โจมตีไปยังตัวตนหรือลักษณะของลูก เช่น การตีตราลูกด้วยคำพูดลูกๆ การพูดเปรียบเทียบที่แม่เป็นการพูดเพื่อให้เด็กพยามมากขึ้นแต่เด็กกลับรู้สึกว่าเป็นการด้อยค่าตัวเอง รูปแบบที่สอง การทำร้ายร่างกายเด็กนั้นพ่อแม่มักอ้างเหตุผลว่าพ่อแม่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกให้มีระเบียบวินัยและรู้จักกติกา ดังนั้น เมื่อพ่อแม่เป็นเจ้าของร่างกายลูกมีสิทธิลงโทษด้วยการตีลูกได้ และรูปแบบสุดท้าย การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กมีขอบเขตกว้างกว่ากฎหมาย เพราะการล่วงละเมิดทางเพศเด็กนั้นนอกจากการร่วมประเวณียังหมายความรวมถึงการทำใดๆ ต่อเด็กที่ผู้คุกคามทำเพื่อปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศของตน และ บุคคลในครอบครัวที่ถูกคามทางเพศเด็กหมายถึงบุคคลใดก็ตามที่เด็กรับรู้ว่าเป็นบุคคลในครอบครัว สำหรับความซับซ้อนของการล่วงละเมิดทางเพศเด็กนั้นเกิดจากพฤติกรรมของเด็กในการรักษาความลับของคนที่ทำให้เกิดทางเพศต่อเด็ก

1.3.4 สาเหตุที่พ่อแม่ทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็ก

สาเหตุที่แม่กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กจะมีปัจจัยที่หลากหลาย (ซูซาน พอร์เวิร์ด, 2565, หน้า 112-131, 134-141, 155-180) เช่น 1. พ่อแม่พบสิ่งกระตุ้นความเครียดที่ทำให้เสียความสามารถในการควบคุมยับยั้ง และได้ทำด้วยความรุนแรงต่อเด็ก 2. พ่อแม่มาจากครอบครัวที่ทำร้ายกันจนเป็นเรื่องปกติและเคยชินกับการความรุนแรงแก้ปัญหา 3. พ่อแม่ทำร้ายลูกเพื่อชดเชยสิ่งที่ตนได้ถูกกระทำมาก่อน 4. พ่อแม่ผู้เสพสารเสพติดจนขาดความยับยั้ง และ 5. พ่อหรือแม่ยอมถูกคู่สมรสทำร้าย เนื่องจากตนต้องพึ่งพาอีกฝ่ายหนึ่ง หรือเพื่อรักษาสถานภาพครอบครัว โดยการทำร้ายคู่สมรสดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็ก

1.3.5 การป้องกันและแก้ความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

ความเครียดของเด็กที่เกิดความรุนแรงในครอบครัวไม่ว่าความรุนแรงในครอบครัวดังนั้นเกิดจากสาเหตุใดทำให้ความสามารถของสมองเรื่องการควบคุมตนเองของเด็กเสียหาย หรือไม่ได้รับการพัฒนา ดังนั้น การป้องกันความรุนแรงในครอบครัวจึงเป็นการป้องกันความเครียดเพื่อไม่ให้พัฒนาการของสมองเด็กเสียหาย (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ก, หน้า 179,187) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพัฒนาการเด็ก (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ก, หน้า 15-39) จึงสามารถเรียงลำดับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวได้ดังนี้ 1. การยับยั้งความรุนแรงในครอบครัวทุกรูปแบบเพื่อลดความเครียดและสร้างความรู้สึกปลอดภัย 2. การแก้ไขโครงสร้างครอบครัว โดย ประการแรก การทำให้โครงสร้างครัวกลับมาสอดคล้องอีกครั้ง ประการต่อมา หากเงื่อนไขแรกเป็นไปได้

การยุติความสัมพันธ์ทำให้วงจรความเครียดในครอบครัวยุติ และส่งผลดีต่อพัฒนาการเด็กมากกว่า ประการสุดท้าย เมื่อมีหลายคนในโครงสร้างครอบครัว เช่น สามีมีภรรยาหลายคน การกำหนดเป้าหมายเพื่อลดความเครียดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาลำดับแรกและสำคัญที่สุด 3. กรณีความรุนแรงในครอบครัวเกิดความสามารถในการควบคุมตนเองของแม่การลดสารเสพติดระดับความเครียด เช่น งดดื่มสุราและยาเสพติดอื่น และการเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเองและจัดการความเครียดของแม่ด้วยตนเองด้วยการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูการเสพติดต่างๆ และการให้คำปรึกษาด้านจิตใจเพื่อให้แม่สุขภาพจิตดีอันส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวลดลงตามลำดับ

2. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว พ.ศ. 2562

เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษากฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีเนื้อหา 3 ส่วนได้แก่ 1. วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว 2. คำนิยามของบุคคลในครอบครัวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพ และ 3. มาตรการที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์ของกฎหมายบรรลุผล

2.1 วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

2.1.1 วัตถุประสงค์ในการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ได้อธิบายเหตุผลของการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่าเพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เนื่องจากกฎหมายฉบับปี พ.ศ. 2550 มีการกำหนดว่าการกระทำด้วยความรุนแรงต่อบุคคลในครอบครัวเป็นฐานความผิดและให้ลงโทษผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว (External Control) ตรงกันข้ามเป้าหมายของกฎหมายฉบับปัจจุบันต้องการให้ผู้กระทำความผิดด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความรุนแรงในครอบครัวด้วยตนเอง (Self-Control) เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

การคุ้มครองสวัสดิภาพคนในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 นั้น มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ 3 ประการประกอบด้วย 1. บุคคลในครอบครัวได้รับความปลอดภัย 2. ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และ 3. การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว (วนิดา อินทรอำนวย, 2563,

หน้า 5, 8) ซึ่งการเรียงลำดับถ้อยคำในตัวบทมีผลต่อลำดับความสำคัญวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลในครอบครัว เพราะลำดับของถ้อยคำมีผลต่อความสำคัญของถ้อยคำ ดังนั้นเมื่อพิจารณาการเรียงลำดับของถ้อยคำจากตัวบทอาจตีความได้ว่า หากเกิดความรุนแรงในครอบครัว ความปลอดภัยของผู้ถูกระทำเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรก ความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญรองลงมา และการแก้ไขผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่ให้ทำผิดซ้ำเป็นสิ่งมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย

2.1.3 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้การดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต้องคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้กฎหมายนี้มีได้นิยามความหมายของหลักประโยชน์สูงสุด หรือมีคำอธิบายเพิ่มเติม

2.2 คำนิยามความรุนแรงในครอบครัว และบุคคลในครอบครัวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

การกระทำใดอยู่ในขอบเขตคำนิยาม “ความรุนแรงในครอบครัว” ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 การกระทำนั้นไม่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาส่งผลให้ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษแต่ผู้กระทำความผิดจะได้รับโอกาสแก้ตัวไม่ให้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวซ้ำ และผู้ถูกระทำจะต้องได้รับการป้องกันจากความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้นหากการทำความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในขอบเขตคำนิยาม เช่น การกระทำโดยประมาททำให้เกิดอันตรายแก่กาย

สำหรับคำนิยามของ “บุคคลในครอบครัว” ตามกฎหมายมีองค์ประกอบ 2 ส่วน ส่วนแรกบุคคลในครอบครัวต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่มีความผูกพันทางสายโลหิต บุคคลที่มีความผูกพันตามความเป็นจริง เช่น บุพการี ผู้สืบสันดาน บุคคลที่มีความผูกพันทางกฎหมายหรือเคยมีความผูกพันทางกฎหมายระหว่างกันก็ได้ เช่น คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้อยู่กินฉันสามีภรรยา บุตรบุญธรรม เป็นต้น ส่วนที่สอง บุคคลในครอบครัวต้องเป็นผู้ที่พึ่งพาอาศัยกันและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ทั้งนี้การพิจารณาเฉพาะการพึ่งพาอาศัยกัน (Exchange) และอยู่ในครัวเรือนเดียวกันเป็นการให้ความหมายอย่างกว้างและมีต้องคำนึงว่ารูปแบบความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวว่าพึ่งพิงฝ่ายเดียว เช่น มิได้ระบุคำนิยามเพิ่มเติมว่า ความรุนแรงต่อเด็ก (Child Abuse) ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ (Elder Abuse) ความรุนแรงต่อคู่รัก (Intimate Partner Abuse) (ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์, 2563, หน้า 4) หรือความรุนแรงต่อผู้ป่วยหรือผู้พิการในครอบครัว

จากคำนิยามข้างต้นเห็นว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 นี้ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว (Offender) และผู้ถูกระทำด้วยความ

รุนแรงในครอบครัว (Victim) แบบกว้างๆ โดยไม่ได้ระบุความสัมพันธ์แบบเฉพาะเจาะจงว่าความสัมพันธ์มีลักษณะพึ่งพาอาศัย (Exchange) หรือพึ่งพิง (Dependence) ดังนั้น ทุกความสัมพันธ์ในครอบครัวจะได้รับการแก้ไข และผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจะได้รับโอกาสแก้ตัวเพื่อผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวไม่ให้ทำผิดซ้ำ

นอกจากนี้ มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้คำนิยามของ “เด็ก” ว่าหมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีด้วยเกณฑ์อายุโดยไม่ต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสแล้วหรือไม่ และส่งผลให้เด็กตามคำนิยามข้างต้นได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดเสมอไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

2.3 การดำเนินการและมาตรการในการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

การดำเนินการและมาตรการตามกฎหมายซึ่งปรากฏในมาตรา 22 และมาตรา 29 ของพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์แตกต่างกันโดยการดำเนินการตามมาตรา 22 มีวัตถุประสงค์ที่กว้างกว่าเพราะมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อให้คนในครอบครัวได้รับความปลอดภัย เช่น การป้องกันบุคคลในครอบครัวไม่ให้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว 2. เพื่อให้คนในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การไกล่เกลี่ยหรือการดำเนินการเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัว และ 3. เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกระทำความผิดซ้ำ เช่น การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการ 4. เพื่อเยียวยาผู้ถูกกระทำทั้งทางจิตใจ 5. เพื่อให้ทรัพยากรแก่ผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และ 6. เพื่อติดตามผลอีกด้วย ในขณะที่มาตรการที่ปรากฏในมาตรา 29 เป็นมาตรการที่ศาลใช้บังคับแก่ผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวโดยตรงซึ่งมีมาตรการดังต่อไปนี้ 1. มาตรการที่ใช้ยับยั้งการกระทำจากภายนอก (External Control) เช่น การห้ามผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวก่อเหตุให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว การห้ามเข้าใกล้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว การห้ามสร้างความเดือดร้อนรำคาญ เป็นต้น 2. มาตรการยับยั้งด้วยการควบคุมปัจจัยภายนอก (External Control) เช่น การห้ามเสพยา หรือสารเสพติด 3. มาตรการยับยั้งการกระทำด้วยตนเอง (Self- Control) เช่น ให้ผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวบำบัดการเสพติด หรือการเข้ารับคำปรึกษาทางด้านจิตวิทยา เป็นต้น 4. มาตรการการกำหนดเงื่อนไข (Conditional Behavior Control) เช่น การทำผิดทัณฑ์บนจะต้องจ่ายเงินตามจำนวนเงินที่ได้กำหนดไว้ตามสมควร หรือจะคืนอาวุธเมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนไป เป็นต้น 5. มาตรการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว (Responsibility) เช่น การชดเชยเงินช่วยเหลือแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง และ 6. มาตรการในการยุติความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวและผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงใน เช่น การถอนอำนาจปกครองในกรณี

สุภกร ชมศิริ

ผู้กระทำให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการถอนความเป็นผู้พิทักษ์หรือผู้อนุบาลกรณีผู้ถูกกระทำเป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถหรือไร้ความสามารถตามลำดับ

3. บทวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

การวิเคราะห์การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เป็นผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กต้องพิจารณา 4 ส่วนดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

มาตรา 27 ของกฎหมายฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต้องดำเนินการภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้กฎหมายไม่ได้ให้รายละเอียดที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กมีความสำคัญของเด็กมีหลักการประกอบด้วย “หลักเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุด” (Paramount consideration) และ “หลักเด็กมีความสำคัญเป็นลำดับแรก” (Primacy consideration) ดังนั้น การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายนี้ต้องให้ความสำคัญกับสิทธิเด็กก่อนการโอกาสผู้กระทำผิดด้วยความรุนแรงในครอบครัวกลับตัวเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว

3.2 สิทธิเด็กในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้คำนิยามหรือแนวทางเกี่ยวกับสิทธิเด็ก อย่างไรก็ตามหากสิทธิเด็ก (Rights of the Child) มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมโดยมีความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็กที่อ้างอิงความหมายในทางจิตวิทยา และความเห็นนั้นสามารถวัดผลเรื่องพัฒนาการเด็กได้อย่างเป็นรูปธรรมย่อมทำให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

3.3 การลำดับความสำคัญในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

การคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกรณีทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้มีการเรียงลำดับความสำคัญ (Priority) ของการดำเนินการจากการตีความของการลำดับของถ้อยคำ ในขณะที่เดียวกันการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใต้การนำหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กยังทำให้การลำดับความสำคัญของการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีความชัดเจนมากขึ้น เพราะมีหลักการที่เกี่ยวข้อง 4 ประการดังนี้ 1. “หลักเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุด” (Paramount Consideration) 2. “หลักเด็กมีความสำคัญเป็นลำดับแรก” (Primacy Consideration) 3. “หลักพัฒนาการเป็นขั้นบันได” (Epigenesis) และ 4. “หลักเวลาวิกฤต” (Critical Period) ทั้งนี้ความสำคัญของเวลานั้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักว่าเด็กมีหน้าที่ (Function) ของช่วงวัยซึ่งมีเวลาจำกัด ดังนั้น การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงลำดับ

ความสำคัญได้ดังนี้ 1. สิทธิเด็กซึ่งประกอบด้วยสิทธิในการคุ้มครอง และสิทธิในการพัฒนาการ 2. การดำเนินการเพื่อความสัมพันธอันดีในครอบครัว 3. การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

3.4 คำนิยามของบุคคลในครอบครัว และการให้โอกาสบุคคลผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็ก

ความรุนแรงในความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาส่งผลให้เด็กมีความเครียดยาวนานกว่าความเครียดที่เกิดจากความสัมพันธ์แม่กับลูก (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2562ข, หน้า 15-39) ดังนั้น บุคคลในครอบครัวที่มีสถานะในครอบครัวต่างกันมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเด็กแตกต่างกัน ด้วยเหตุข้างต้นการจำแนกประเภทบุคคลในครอบครัวส่งผลต่อการดำเนินการเพื่อลดความรุนแรงในครอบครัวต่างกัน เช่น ความรุนแรงในความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา มักใช้การเจรจาไกล่เกลี่ย นอกจากนี้ ความจำเป็นของบุคคลคนครอบครัวแต่ละประเภทต่อการพัฒนาการเด็กนั้นแตกต่างกัน และความจำเป็นที่แตกต่างกันนี้ควรนำมาพิจารณาจำนวนครั้งของโอกาสที่จะได้แก้ตัว เช่น แม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเด็กโดยตรงต้องได้โอกาสแก้ตัวเป็นคนแรก และมีโอกาสแก้ตัวมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามคนในครอบครัวที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาการเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวควรได้รับโอกาสเป็นคนสุดท้าย และมีโอกาสแก้ตัวน้อย ทั้งนี้เพื่อการดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ความเหมาะสมของการสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว และแก้ไขผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กมิให้กระทำซ้ำ

1) การดำเนินการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงต่อเด็กซ้ำเป็นมาตรการที่เหมาะสม เพราะ เป็นมาตรการที่ใช้ได้กับทุกคนที่กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์ในทางจิตวิทยากับเด็กอย่างไร อย่างไรก็ดี หากผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นแม่ที่มีเพียงคนเดียวอาจจะต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการแยกเด็กออกจากแม่ หรือหากคนที่ทำหน้าที่ดังกล่าวแทน

2) ความเหมาะสมของมาตรการจัดการความสัมพันธ์ในครอบครัว เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวอธิบายได้ดังนี้ ประการแรก การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างแม่ที่ทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกับเด็กด้วยการเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นเครื่องมือที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากแม่เป็นบุคคลที่มีอำนาจทางกายภาพ อำนาจทางสังคม อำนาจทางวัฒนธรรมมากกว่าเด็ก อย่างไรก็ดี เด็กต้องมีสายสัมพันธ์ (Attachment) ที่ดีกับแม่เพื่อเติบโต ดังนั้น การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างที่ไม่ดีกับเด็กจึงเป็นการใช้วิธีอื่นใดที่ไม่ใช่การประนีประนอม แต่ทำให้แม่เป็นแม่ที่ดีพอซึ่งจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแม่กับลูกจะเป็นผลที่เกิดขึ้นตามมา ประการต่อมา การใช้การเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นเครื่องมือจัดการความสัมพันธ์ในโครงสร้างครอบครัว หากคู่ชีวิตมีอำนาจเท่ากันเป็นอิสระจากกันถือเป็นเครื่องมือที่

สุภกร ชมศิริ

เหมาะสมที่จะคุ้มครองเด็กภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้ในหลายสถานการณ์ ทั้ง กรณีโครงสร้างเสียสมดุล และ กรณีโครงสร้างครอบครัวมีคู่ชีวิตหลายคน ประการสุดท้าย การจัดการความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยการตัดอำนาจปกครองของบุคคลดังกล่าวก็ถือว่าเหมาะสม เพราะ บุคคลในครอบครัวนั้นไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเด็กโดยตรง หรือเพราะเด็กมีแม่ในทางจิตวิทยาหลายคน และบุคคลที่กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อาจทำหน้าที่แม่ที่พอได้ในระยะเวลาที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กซึ่งมีเวลาจำกัด

3) ความเหมาะสมของการดำเนินการเพื่อให้การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กกับหลักประโยชน์สูงสุดนั้นไม่ได้อยู่ที่มาตรการที่นำมาใช้ แต่ขึ้นอยู่กับความได้สัดส่วนของผลเกิดจากการเข้ารับการบำบัดและการเข้าคำปรึกษาทางจิตวิทยาของผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีผลดีต่อเด็กกับพัฒนาการเด็กเพียงใด ซึ่งหากบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับเด็กโดยตรง หรือโดยอ้อม มาตรการดังกล่าวย่อมได้สัดส่วนสอดคล้องกับหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำจากความรุนแรงในครอบครัวภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากผู้ดำเนินการมีความกระจำในเรื่อง 1. วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวว่าต้องอยู่ภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 2. หลักการนำหลักประโยชน์สูงสุดไปใช้ว่าต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กมากกว่าอย่างอื่น และจัดลำดับความสำคัญให้กับเด็กเป็นลำดับแรก 3. สิทธิเด็กโดยเฉพาะสิทธิในการพัฒนา (Right to Development) ที่ต้องเข้าใจหลักการประเมินหน้าที่ในทางจิตวิทยาตามช่วงวัยของเด็ก และ 4. ลำดับความสำคัญของการดำเนินเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้ ซึ่งเริ่มจากความปลอดภัยของเด็ก ความสัมพันธ์อันดีของเด็กกับแม่และคนในครอบครัว สุดท้ายการให้โอกาสผู้ทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้แก้ตัว นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการต้องสามารถจำแนกประเภทบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเด็กด้วยเกณฑ์การอิทธิพลต่อการพัฒนาการเด็กได้ เนื่องจากความสัมพันธ์กับเด็กที่แตกต่างกันและอำนาจของคนในความสัมพันธ์ไม่เท่ากัน มีผลต่อการเลือกการดำเนินการ เช่น การเจรจาไกล่เกลี่ย หรือตัดอำนาจปกครอง และการแก้ไขบุคคลที่ทำความรุนแรงต่อเด็กและมีความสัมพันธ์กับเด็กโดยตรงไม่ให้ทำผิดซ้ำย่อมมีผลต่อพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยยะสำคัญ เมื่อมีการดำเนินการให้บรรล่วัตถุประสงค์ของกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ประเทศไทยจึงมีประชากรที่มีสุขภาพจิตดี และมีความหวังที่จะเห็นประเทศมีอนาคตที่ดีต่อไป

รายการอ้างอิง

- ชูชาน พอร์เวิร์ด. (2565). *มูฟออนชีวิต ถอนพิษพ่อแม่เผด็จการ = Toxic Parents*. กรุงเทพฯ: นาฬิกาทราย.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2560). *เลี้ยงลูกให้ได้ดี 1-100 ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: มูฟวีส แม่เทเทอร์.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). *หมอประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ เล่าเรื่องตอน เลี้ยงลูกให้สมองดีด้วย EF 1/40 ตอน*. กรุงเทพฯ: บริษัทไอดี ออล ดิจิตอล พรินต์ จำกัด.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2562ก). *เลี้ยงลูกให้ได้ดี 1-100 ฉบับสมบูรณ์ (เล่ม 2)*. กรุงเทพฯ: มูฟวีส แม่เทเทอร์.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2562ข). *สร้างเด็กภูมิคุ้มกันด้วย EF*. กรุงเทพฯ: แพรวเพื่อนเด็ก อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2563). *รู้ไว้ว่าบ๊อดใจ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์เฮลท์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562. (2562, 22 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 67 ก. หน้า 171-190.
- มาตาลักษณ์ เสรมะชากุล. (2562ก). *งานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- มาตาลักษณ์ เสรมะชากุล. (2562ข). *การคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กในกฎหมายไทย*. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 48(4), 621-653.
- รินทร์ลภัส ขาวสิทธิวงษ์. (2559). *การคุ้มครองเด็กภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก: ศึกษากรณีการแยกเด็กออกจากครอบครัว*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วนิดา อินทรอำนาจ. (2562). *กฎหมายว่าด้วยส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว*. วันที่ค้นข้อมูล 10 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2394
- ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์. (2563). *ความรุนแรงในครอบครัวของสังคมไทย*. วันที่ค้นข้อมูล 10 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.senate.go.th/document/Ext23112/23112774_0002.PDF
- สมภาร พรหมทา. (2018). *นิติปรัชญา: ความเรียงว่าด้วยกฎหมาย ศีลธรรม และความยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วารสารปัญญา.
- Beshir, F. H. (2012). *Article 3 of the Convention on the Right of Child: the Best Interest of the Child*. UNICEF Innocenti Research Centre. Retrieved August 10, 2022, from <https://dppcr.files.wordpress.com/2012/09/best-interest-of-the-child-fatma-beshir-cairo1.pdf>

Convention on the Right of the Child (1989).

Cori, J. L. (2017). *The emotionally absent mother: how to recognize and heal the invisible effects of childhood emotional neglect*. (2nd edition). New York: Experiment.

Declaration of the Rights of the Child (1924).

Jones, D. E., Greenberg, M., & Crowley, M. (2015). Early social-emotional functioning and public Health. *The American Journal of Public Health(AJPH)*, 105(11), 2283-2290.

Weeks, M. (2014). *Heads Up Psychology*. London: Dorling Kindersley Limited.